Azərbaycanın QURTULUŞ salnaməsi:
Heydər Əliyevdən İlham Əliyevə

30

Tarixin ən qüdrətli Azərbaycanı

30 il əvvəl - 1993-cü ilin iyun ayında xalqımızın istək və arzusu ilə Naxçıvandan Bakıya gələn Ulu Öndər Heydər Əliyevin başlatdığı qurtuluş missiyası Azərbaycanı bütün təhlükələrdən və böhranlardan xilas etdi. Heydər Əliyev öz müdrikliyi və siyasi dühası ilə uçurum qarşısında olan dövlətçiliyimizi qətiyyətlə qorudu, kövrək müstəqilliyimizin itirilməsinə imkan vermədi.

Azərbaycan Ağsaqqallar Şurasının və "Azərbaycan" qəzetinin birgə təşkilatçılığı ilə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 100 illik yubileyinə və Milli Qurtuluş Gününün 30-cu ildönümünə həsr olunan "Azərbaycanın qurtuluş salnaməsi: Heydər Əliyevdən İlham Əliyevə" mövzusunda konfransda Heydər Əliyevin xalqımız qarşısındakı tarixi xidmətlərindən, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanın öz tarixinin ən qüdrətli dövlətinə çevrilməsindən bəhs olundu.

Əvvəlcə Ulu Öndər Heydər Əliyevin və Azərbaycanın müstəqilliyi, suverenliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda canından keçən şəhidlərimizin xatirəsi birdəqiqəlik sükutla yad edildi.

Konfrans iştirakçılarını salamlayan ***Azərbaycan Ağsaqqallar Şurasının sədri, Milli Məclisin deputatı Eldar QULİYEV*** *bildirdi ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin 100 illiyi ilə bağlı Azərbaycanın dörd bir yanında və respublikamızın hüdudlarından kənarda çoxsaylı tədbirlər keçirilir. Bu tədbirlərin hər biri xalqımızın Heydər Əliyevin xatirəsinə dərin ehtiramının ifadəsidir. Eyni zamanda bu tədbirlər Prezident İlham Əliyevin, may ayının 10-da Şuşadan xalqımıza müraicətində qeyd etdiyi kimi, qarşıdakı vəzifələrin müəyyən edilməsi baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bu tədbirlər həm də Heydər Əliyev irsinin gənc nəsillərə ötürülməsi, aşılanması və təbliği baxımından olduqca əhəmiyyətlidir:*

- Azərbaycan Ağsaqqallar Şurası da "Heydər Əliyev İli"ndə keçirdiyi silsilə tədbirlərlə Ulu Öndəri yad edir. Hesab edirəm ki, Heydər Əliyevə həsr olunmuş tədbirlərin ağsaqqallar tərəfindən keçirilməsi xüsusən mənəvi baxımdan əhəmiyyətlidir. Çünki Azərbaycan Ağsaqqallar Şurasının, o cümlədən təşkilatımızın İdarə Heyətinin hər bir üzvü Heydər Əliyevin müasirləridir. Onların hər biri Heydər Əliyevin nəinki müstəqillik, hətta Azərbaycana birinci rəhbərliyi dövründə gördüyü işlərə birbaşa şahidlik ediblər. Növbəti belə tədbiri isə biz Milli Məclisin orqanı, rəsmi dövlət nəşri "Azərbaycan" qəzeti ilə birlikdə keçiririk.

Dövlət müstəqilliyimizin bərpasından sonra ölkəmizdə yaranmış acınacaqlı vəziyyət hər birimizin yaddaşındadır. İlk dövrlərdə hakimiyyətdə olanların səriştəsizliyi, naşılığı, hətta milli xəyanət yolu tutmaları müstəqilliyimizi uçuruma gətirib çıxarmışdı. Bir tərəfdən torpaqlarımız işğal olunur, digər tərəfdən separatçılıq baş alıb gedirdi. Ölkə xaos və anaxiya içərisində idi, başıpozuq dəstələr, reketlər at oynadırdılar, dövlət idarəetməsi tamamilə iflic olmuşdu. 1993-cü il iyunun əvvəllərində Gəncədə baş verən qardaş qırğını isə Azərbaycandakı dərin siyasi böhranın kulminasiya nöqtəsi idi.

Azərbaycan məhv olmaq təhlükəsi qarşısında qalsa da, xalq hələ ümidini itirməmişdi, çünki Heydər Əliyev faktoru var idi. Hər kəs dərindən inanırdı ki, Heydər Əliyev kimi şəxsiyyət Bakıya gəlsə, Azərbaycanı bütün təhlükələrdən xilas edə bilər. Ona görə Azərbaycanın dağılmaq və parçalanmaq təhlükəsi ilə üzləşdiyi vaxtda xalqımızın özünün böyük oğlu, həyatı və mübarizəsi üçün ümummilli liderlik missiyası xarakterik olan Heydər Əliyevə üz tutması təsadüfi deyildi. Hər kəs yaxşı bilirdi ki, ölkədəki hərc-mərcliyi, itaətsizliyi, anarxiyanı, siyasi çəkişmələri, Gəncədə başlanmış qardaş qırğınını, hərbi xəyanəti, qanunsuz silahlı dəstələrin Bakıya yürüşünü, yalnız bu böyük insan aradan qaldıra bilər.

Xalqının səsinə səs verən Heydər Əliyevin Bakıya gəlişi, daha sonra Gəncəyə səfər etməsi ilə qardaş qırğınının qarşısı alındı. Ulu Öndər həmin günlərdə həm də ağsaqqallıq missiyasını yerinə yetirdi. Heydər Əliyevin iyun ayının 15-də Ali Sovetin Sədri seçilməsindən sonra isə bütün xalqımız rahat nəfəs aldı. Çünki hər kəs əmin idi ki, əgər Heydər Əliyev hakimiyyət sükanının arxasındadırsa, deməli, bütün təhlükələr dəf ediləcək.

Belə də oldu və ona görə də Heydər Əliyevin Ali Sovetin Sədri seçildiyi 15 iyun tarixi təqvimə Milli Qurtuluş Günü kimi həkk olundu. Həmin gün dövlətçiliyimizin, müstəqilliyimizin xilas olduğu gündür. 15 iyun tarixi Azərbaycanda milli intibahın, güclü dövlətçiliyin, inkişafın təməlinin qoyulduğu gündür. Ona görə bizlər hər zaman Milli Qurtuluş Gününü yüksək ehtiramla, qədirbilənliklə qarşılayırıq.

Heydər Əliyev Azərbaycanı xilas etməklə yanaşı, onun gələcək inkişaf yollarını da müəyyən etdi. Ötən 20 ildə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qazanılan hər bir uğurumuz göstərir ki, Heydər Əliyev siyasəti yaşayır, Ulu Öndərin ideyaları dövlətimizi və xalqımızı aydın sabahlara aparır. 20 ildə qazandığımız nailiyyətlər isə olduqca möhtəşəm və qürurvericidir.

Ötən 20 ilin ən böyük hadisəsi isə işğal altındakı torpaqlarımızın azad edilməsidir. 44 günlük savaş tariximizə Prezident İlham Əliyevin qətiyyətinin təntənəsi, ordumuzun gücünün göstəricisi kimi həkk olundu. Bu qələbə bizi qalib xalq etdi, milli ləyaqətimizi, qürurumuzu yüksəltdi. Bu qələbə ilə İlham Əliyev ata vəsiyyətini layiqincə yerinə yetirmiş oldu.

Azərbaycanın XX-XXI əsr tarixinin 34 ildən çox bir dövrünün Heydər Əliyev şəxsiyyəti ilə, onun birbaşa böyük quruculuq fəaliyyəti ilə sıx bağlı olduğunu deyən ***Azərbaycan Ağsaqqallar Şurasının İdarə Heyətinin üzvü, Milli Məclisinin deputatı, akademik Ziyad SƏMƏDZADƏ*** *bildirdi ki, qloballaşan dünyada ən məşhur siyasətçilər, proqnozlaşdırıcılar şəxsiyyətin təntənəsi amilini müasir dövrün ən aparıcı inkişaf amillərindən sayırlar. Heydər Əliyevin ideyaları isə Azərbaycanın davamlı və keyfiyyətli inkişafının əsasıdır:*

- Azərbaycanın müstəqilliyinin ilk illərində başabəla islahatçıların professionallıqdan uzaq, reallığı nəzərə almayan addımları nəticəsində respublikamızın sosial-iqtisadi göstəriciləri 70-ci illərdəki göstəricilərlə müqayisədə xeyli pisləşdi. 1993-cü ilin may-iyununda hökumət böhranının son dərəcə kəskinləşməsi nəticəsində Azərbaycanın müstəqilliyinin itirilməsi təhlükəsi yarandıqda xalqımızın tələbi ilə zəngin dövlətçilik təcrübəsinə malik olan Heydər Əliyev yenidən böyük siyasətə qayıtdı. O, Azərbaycanı ağır fəlakətdən qurtarmaq üçün milli mənafelərimizə uyğun inkişaf strategiyasını hazırladı.

Ulu Öndər böhran vəziyyətində olan iqtisadiyyatı dirçəltmək və bununla da ölkənin müstəqilliyini qorumaq, iqtisadi təhlükəsizliyini təmin etmək üçün neft amilini ön plana çəkdi. Heydər Əliyev əminliklə bildirirdi ki, Azərbaycanın dünyanın aparıcı şirkətləri ilə 1994-cü il 20 sentyabrda imzaladığı "Əsrin müqaviləsi" ölkəmizin tərəqqisinə güclü təkan verəcək, müstəqilliyimizin əsaslarını möhkəmləndirəcək, respublikamızın iqtisadi, sosial həyatında müsbət, köklü dəyişikliklər yaradacaqdır. Belə də oldu.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev uğurlar barədə danışaraq demişdir: "1993-cü ildə, o ağır, məşəqqətli günlərdə Ulu Öndər ikinci dəfə hakimiyyətə gəlməsəydi və 1994-cü ildə "Əsrin müqaviləsi" imzalanmasaydı, Azərbaycanın taleyi çox müəmmalı olacaqdı. Ancaq Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışı, 1994-cü ilin sentyabrın 20-də tarixi "Əsrin müqaviləsi"nin imzalanması ilə Azərbaycan müstəqilliyinin, bugünkü uğurlarının, dinamik inkişafının əsası qoyulmuş oldu".

Heydər Əliyev liderliyinin gücü onda idi ki, o, bütün işlərə yüksək tələbkarlıqla yanaşırdı. Onun bu keyfiyyəti əsl səfərbərlik amilinə çevrilmişdi. O, daima təhlil aparır, müqayisəli araşdırmalara üstünlük verir, islahatların gedişi prosesində meydana çıxan problemlərin həlli üçün zəruri tələblərin həyata keçirilməsini hökumətdən tələb edirdi.

Ulu Öndər yeni iqtisadi sistemin səmərəli fəaliyyəti üçün çox vacib olan amilə - sahibkarlığın inkişafına xüsusi diqqət verirdi. Sahibkarlığı iqtisadi inkişafın strateji resursu kimi qiymətləndirən Heydər Əliyev özəl sektorun inkişafı, mülkiyyət münasibətlərinin formalaşması, kiçik və orta biznesə mane olan əngəllərin aradan qaldırılması, ümumiyyətlə, əlverişli işgüzar investisiya mühitinin yaradılması üçün ardıcıl və sistemli mübarizə aparırdı. O, milli sahibkarların, orta sahibkarlıq təbəqəsinin formalaşması, yerli resurslardan səmərəli istifadə, rəqabətədavamlı məhsullar istehsalının genişləndirilməsini çox arzulayırdı.

Dövlət başçısı onu da nəzərə almağı tövsiyə edirdi ki, bazar iqtisadiyyatı ilə gedən ölkələrin həm böyük təcrübəsi var, həm də onlar çox çevik hərəkət edirlər ki, istehsala stimul versinlər. Ona görə də müəyyən edilmiş qaydaları şəraitdən asılı olaraq dəyişməyə ehtiyac yaranır. Ulu Öndər deyirdi: "Çeviklik göstərmək lazımdır ki, hansısa qərar üç il bundan qabaq qəbul olunubsa və əgər indi şərait dəyişilibsə, bəlkə müəyyən dəyişikliklər etmək lazımdır. Yəni gərək biz daim bazara nəzarət edək. İdxal-ixrac prosesinə daim nəzarət edək. Biz liberal iqtisadiyyat yaratmışıq. Liberal ticarət yaratmışıq. Ancaq gərək biz bunlara daim nəzarət edək ki, dəyişikliklər zamanı biz də öz dəyişikliklərimizi aparaq və ölkəmiz bütün bu proseslərdən mənfəət götürsün, Azərbaycanda isə özəl sektor inkişaf etsin".

Müstəsna təşkilatçılıq qabiliyyətinə, zəngin idarəçilik təcrübəsinə, dərin təfəkkürə və iti analitik duyuma malik olan Heydər Əliyev həm də nüfuzlu, iradəli, cəsarətli, qətiyyətli, dünya birliyi tərəfindən sayılan, seçilən nadir şəxsiyyətlərdən idi. Heydər Əliyev xarici iş adamları ilə danışıqlarda həmişə milli mənafelər mövqeyindən çıxış edir, onların fəallığının artmasına, qeyri-neft sektorunun, regionların inkişafına daha geniş cəlb edilməsinə mane olan səbəblərin aradan qaldırılmasına böyük səy göstərirdi.

Heydər Əliyevin Azərbaycan xalqı qarşısında xidmətlərindən biri də ölkəmizin müstəqilliyinin qorunması, iqtisadi təhlükəsizliyimiz üçün müstəsna əhəmiyyət kəsb edən qədim İpək yolu nəqliyyat dəhlizinin yenidən bərpası prosesində respublikamızın fəal iştirakını təmin etmək üçün göstərdiyi fəaliyyətdir.

Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun istifadəyə verilməsi, Xəzərin statusunun qəbul edilməsi, Yeni Bakı limanının, Bakı Gəmiqayırma Zavodunun fəaliyyətə başlaması, Xəzər Dənizçilik Donanmasının müasir gəmilərlə təminatının ildən-ilə yaxşılaşması, Ələt xüsusi iqtisadi zonasının yaradılması və nəqliyyat kompleksinin inkişafına xidmət edən digər tədbirlərin həyata keçirilməsi Azərbaycanın dünyanın mühüm nəqliyyat-logistika mərkəzlərindən birinə çevrilməsi üçün güclü əsaslar yaratmışdır.

Heydər Əliyev türk dünyasının daha sürətlə inkişafını arzulayırdı və Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft-boru kəmərinin və digər neft-qaz marşrutlarının da bu baxımdan tarixi rolunu xüsusi vurğulayır və türk dövlətlərinin iqtisadi-siyasi gücünün artması üçün bütün imkanlardan istifadə edilməsini strateji bir vəzifə kimi qiymətləndirirdi. O, müstəqil Azərbaycan dövlətinin dağılmasının qarşısının alınması, respublikamızın geriliyinin aradan qaldırılması, neft-qaz kontraktlarının bağlanması, ölkənin dinamik inkişafının təmin edilməsi, qloballaşan dünyada Azərbaycanın özünə layiqli yer tutması və s. fundamental problemlərin uğurla həll edilməsinə nail oldu. Azərbaycanı, onun xalqını dünyaya tanıtdı.

Müstəqil dövlətimizin gələcəklə bağlı Heydər Əliyev tərəfindən müəyyən edilmiş strategiyası vardır. Vətənimizin gələcək inkişafı üçün Ulu Öndər tərəfindən möhkəm təməl yaradılmışdır. Bu təməl Azərbaycan dövlətinin dinamik inkişafına, xalqın yaxşı yaşamasına, ölkəmizdə hüquqi, demokratik cəmiyyətin qurulmasına, həmişə milli-mənəvi dəyərləri uca tutan Azərbaycanın sivil dövlətlər içərisində özünə layiqli yer tutmasına xidmət edir.

Bu gün Azərbaycanda ildən-ilə təkmilləşən və dinamik inkişafa xidmət edən sənayeləşmə siyasəti həyata keçirilir, texnoparklar, sənaye məhəllələri yaradılır. Real sektorun inkişafı, irimiqyaslı infrastruktur layihələrinin həyata keçirilməsi nəticəsində bu gün Azərbaycan dünyada özünün iqtisadi enerji, ərzaq, maliyyə təhlükəsizliyini təmin edən bir ölkə kimi tanınır.

Tam əminliklə demək olar ki, illər, əsrlər keçəcək, Heydər Əliyevin Azərbaycanın dünəni, bu günü, gələcəyi barədə əbədiyaşar ideyaları müstəqil dövlətimizin daha keyfiyyətli inkişafını, xalqımızın işıqlı gələcəyini təmin edəcəkdir.

"Azərbaycan" qəzetinin baş redaktoru, Milli Məclisin deputatı Bəxtiyar SADIQOV *bildirdi ki, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin siyasi fəaliyyəti, dövlətimiz və xalqımız üçün gördüyü işlər haqqında saatlarla, günlərlə danışsaq bitməz. Bu böyük şəxsiyyət bütün ömrünü öz xalqının rifahına, Azərbaycanın inkişafına, çiçəklənməsinə sərf edib, dövlətçiliyimizi və müstəqilliyimizi xilas edib və xalqımızın qəlbində özünə əbədi heykəl qoyub. Elə buna görə Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə 2023-cü ilin "Heydər Əliyev İli" elan olunması xalqımızın dərin rəğbəti ilə qarşılanan qərardır:*

- Heydər Əliyev sadə, zəhmətkeş bir ailədə dünyaya göz açmışdı. Lakin özünün zəhməti, biliyi, istedadı ilə vaxtilə dünyanın iki ən güclü dövlətindən biri olan SSRİ-nin rəhbərliyinə qədər yüksəlmişdi. Bir azərbaycanlının Sov.İKP MK-nin Siyasi Bürosuna üzv seçilməsi, SSRİ Nazirlər Soveti sədrinin birinci müavini səviyyəsinə yüksəlməsi sıradan bir təyinat və ya adi bir hadisə deyildi! Heydər Əliyev buna qədər çalışdığı sahələrdə qazandığı nailiyyətlər, eyni zamanda özünün böyük nüfuzu sayəsində bu vəzifələrə yüksəlmişdi.

Azərbaycanda Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsinin rəhbərliyində həmişə ermənilər və ruslar çalışmışdılar və təbii ki, onlardan da xalqımıza qarşı yaxşı münasibət gözləmək olmazdı. Heydər Əliyev isə Azərbaycanda DTK sədri vəzifəsinə qədər yüksəlmiş ilk azərbaycanlı idi. Həm də Heydər Əliyev bu qurumun rəhbərliyində çalışanda xalqımızı qorumuş, bir nəfər də olsun azərbaycanlı dissident hərəkatında iştirakına görə məsuliyyətə cəlb olunmamışdı. Heydər Əliyev milli məfkurəyə bağlı olan insanların, ziyalıların öz yaradıcılıqlarına görə təqib olunmasına, onların yaradıcılığına qadağalar qoyulmasına imkan vermirdi. Bu da böyük şəxsiyyətin öz millətinə olan sevgisindən, milli-mənəvi və mədəni dəyərlərimizə olan bağlılığından xəbər verirdi.

1969-cu ildə Heydər Əliyev Azərbaycana rəhbər seçiləndə ölkə geridə qalmış respublika idi. Kənd təsərrüfatında məhsuldarlıq olduqca aşağı düşmüş, neft sənayesi və iqtisadiyyatın digər sahələri tənəzzülə uğramışdı. Xalqın yaşayış səviyyəsi ürəkaçan deyildi. Güclü iqtisadi potensialımızın olmasına baxmayaraq, digər sovet respublikaları ilə müqayisədə Azərbaycan sonuncu yerlərdə qərar tutmuşdu. Heydər Əliyev belə bir vəziyyətdə respublikamızda rəhbərliyə başlamışdı. Tükənməz enerjisi, qeyri-adi təşkilatçılıq bacarığı və rəhbərlik məharəti ilə fəaliyyətə başlayan Heydər Əliyev qısa müddətdə Azərbaycanı tənəzzüldən xilas edərək inkişaf yoluna çıxardı, respublikamız tikinti və quruculuq meydanına çevrildi. Heydər Əliyev şəxsi nüfuzu, düzgün inkişaf strategiyası ilə ittifaq büdcəsindən respublikamıza xeyli vəsait yönləndirilməsinə nail oldu. Məhz Heydər Əliyevin sayəsində ittifaq miqyasında strateji əhəmiyyət daşıyan müəssisələr Azərbaycanda yaradıldı. Yeni obyektlərin bünövrəsini qoyan, fabrik, zavod, istehsal müəssisələri tikdirən, yollar çəkdirib, körpülər, yeni qəsəbələr və yaşayış massivləri saldıran Heydər Əliyev 13 il ərzində Azərbaycanın simasını büsbütün dəyişdi.

Yetmişinci illərdə kənd təsərrüfatında da sürətli inkişaf baş verdi, məhsuldarlığın daha da artması aqrar sahədə yeni göstəricilərə gətirib çıxardı. Kəndli bol məhsul istehsal edərək yaxşı qazanc götürdü, özünə yüksək güzəran qurdu. Elə buna görə kəndlərimizdə evlərin palçıqdan, çiy kərpicdən tikilməsi ənənəsinə son qoyuldu. Evlərin ağ mişar daşından inşasına başlanıldı.

Elmin və təhsilin yüksəlməsinə böyük diqqət yetirildi, ali məktəblərin sayı 12-dən 17-yə çatdırıldı. Minlərlə azərbaycanlı gənc təhsil üçün keçmiş ittifaqın 50-dən artıq şəhərinin 170-dən çox nüfuzlu ali məktəbinə göndərildi. Heydər Əliyevin böyük uzaqgörənliklə yaratdığı Cəmşid Naxçıvanski adına Hərbi Məktəb müstəqillik illərində Azərbaycan Ordusunun kadr təminatında nə qədər böyük rol oynadı.

Həmin dövrdə Azərbaycan mədəniyyəti, incəsənəti, ədəbiyyatı, musiqisi sürətlə inkişaf etdi. Ulu Öndərin respublikamıza birinci rəhbərliyi xalqımızın mədəni, milli-mənəvi yüksəlişinə xidmət edən tədbirlərlə yadda qaldı.

Bir məsələni də qeyd etməliyik ki, Heydər Əliyev və Azərbaycan sanki bir-biri üçün yaranıblar. Tarixə nəzər salanda görürük ki, nə qədər ki, Heydər Əliyev siyasi rəhbərlikdə çalışıb, Azərbaycan inkişaf edib. Həmçinin Heydər Əliyevin istər Azərbaycana rəhbərlik etdiyi, istər Moskvada çalışdığı illərdə ermənilər ərazilərimizə qarşı heç bir iddia ilə çıxış edə bilmirdilər. Ulu Öndər onların bütün riyakar planlarının qarşısında sarsılmaz sipər idi. Yalnız Heydər Əliyevin M.Qorbaçovun yarıtmaz siyasətinə etiraz edərək tutduğu vəzifələrdən istefa verməsindən sonra ermənilər öz saxta iddialarını səsləndirməyə, Azərbaycana qarşı separatçılığa başladılar. Tarixə nəzər salanda görürük ki, Heydər Əliyevin siyasi rəhbərlikdə çalışmadığı illərdə Azərbaycanın yeni tarixinin ən faciəli hadisələri baş verib.

Bu il həm də Milli Qurtuluş Gününün 30-cu ildönümüdür. 30 il əvvəl dövlətçiliyimizin məhvolma, müstəqilliyimizin itirilməsi təhlükəsi ilə qarşılaşdığı ağır, gərgin günlərini hər birimiz yaxşı xatırlayırıq. Torpaqlarımızın işğal olunduğu, separatçılığın, anarxiyanın baş alıb getdiyi həmin günlərdə sabaha inamımız, ümumiyyətlə, qalmamışdı. Hakimiyyəti ələ almış AXC-Müsavat qaragüruhu ölkəni uçuruma gətirib çıxarmışdı. Bütün bunlar, üstəlik, 1993-cü ilin iyunun əvvəllərində Gəncədə baş verən qardaş qırğını milli sarsıntıya səbəb olmuşdu. Və bütün baş verənlər həm də ondan xəbər verirdi ki, Azərbaycanı bu vəziyyətdən yalnız bütün xalqı öz ətrafında birləşdirə bilən nüfuzlu, xarizmatik lider çıxara bilər. Xalqın inandığı, güvəndiyi, etibar etdiyi həmin lider isə Heydər Əliyev idi. Azərbaycanın taleyinə biganə qala bilməyən Heydər Əliyevin 1993-cü il iyun ayının 9-da Bakıya gəlişi və iyunun 15-də Ali Sovetin Sədri seçilməsi ilə dövlətimiz və xalqımız bütün təhlükələrdən qurtuldu.

Heydər Əliyev Naxçıvandan özü ilə nə silah gətirmişdi, nə də ordu. Heydər Əliyev yalnız özünün zəkası, siyasi müdrikliyi, uzaqgörənliyi ilə parçalanmaq, məhv olmaq təhlükəsi qarşısında olan Azərbaycanı xilas etdi, əbədi dövlətçiliyimizin və müstəqilliyimizin sarsılmaz təməllərini yaratdı. Ulu Öndər Heydər Əliyev öz tarixi missiyası ilə müasir və müstəqil Azərbaycan dövlətinin banisinə, xalqımızın Ümummilli Liderinə çevrildi.

Əbədiyaşar şəxsiyyət Heydər Əliyevin müstəqil respublikamıza rəhbərlik etdiyi illərdə hüquqi dövlət quruculuğu həyata keçirildi, enerji strategiyası ilk uğurlu nəticələrini verdi, Azərbaycan inkişaf yoluna qədəm qoydu. Ulu Öndərin Azərbaycan dövlətçiliyinin gələcəyi üçün gördüyü işlərdən iki məqama toxunmaq istəyirəm. Bunlardan biri odur ki, Heydər Əliyev respublikamızın bu günü və gələcəyi üçün mükəmməl siyasi kurs müəyyən edib. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ötən 20 ildə qazandığımız uğurlar Heydər Əliyev yolunun nə qədər düzgün və alternativsiz olduğunu göstərir.

Ulu Öndərin xalqımız qarşısında digər tarixi xidməti cənab İlham Əliyev kimi qətiyyətli siyasi varisini yetişdirməsi, dövlətimizin gələcəyini etibarlı əllərə tapşırmasıdır. Geridə qoyduğumuz 20 ilə yaxın bir dövrdə Azərbaycanda tariximiz boyu görmədiyimiz inkişafın yaşanması, Azərbaycanın tarixinin ən qüdrətli dövlətinə çevrilməsi Heydər Əliyevin müdrikliyini və uzaqgörənliyini təsdiq edən ən mühüm tarixi reallıqlardır.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycanı inkişaf etdirərək Ulu Öndərin arzuladığı dövlətə çevirib. Vətən müharibəsində torpaqlarımızın işğaldan azad olunmasını və ərazi bütövlüyümüzün bərpasını təmin etməklə isə İlham Əliyev Heydər Əliyevin ən böyük arzusunu həyata keçirdi. Ona görə artıq Heydər Əliyevin ruhu da şaddır.

Müstəqil dövlətçiliyin Heydər Əliyev modeli və müasirlik mövzusunda danışan ***AMEA-nın prezidenti, Milli Məclisin deputatı, akademik İsa HƏBİBBƏYLİ*** *qeyd etdi ki, Heydər Əliyev Azərbaycanın çoxəsrlik dövlətçilik ənənələrinin əsasında yetişib formalaşmış görkəmli dövlət xadimidir:*

- Çar Rusiyasının və SSRİ adlandırılan qırmızı terror bolşevik dövlətinin tərkibində olan digər xalqları əridib sıradan çıxarmaq siyasətinin qarşısında milli-mənəvi dəyərlərin, azərbaycançılıq ideyasının açıq və qapalı bütün tərəflərini görən Heydər Əliyev dövlətçilik təliminə milli istiqlal ideyasını gətirmişdir. Buna görə də o, hələ sovet hakimiyyəti illərində xalqını gələcək dövlət müstəqilliyinə hazırlamaq missiyasını böyük bacarıqla həyata keçirmişdir.

Keçmiş SSRİ-nin rəhbərləri arasında yeganə olaraq Heydər Əliyev həmin dövlətin hələ mövcud olduğu şəraitdə, 17 noyabr 1990-cı il tarixdə çağırılmış Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Sovetinin sessiyasında sovet bayrağını siyasi səhnədən çıxararaq əvəzində Azərbaycanın milli dövlətçilik rəmzi olan tarixi bayrağını Kommunist Partiyasının regional mərkəzinin iqamətgahı üzərində ucaltmağa nail olmuşdur. Bundan əlavə, Heydər Əliyev sovet hökumətinin hələ qüvvədə olduğu vaxtda - 19 iyul 1991-ci ildə SSRİ Nazirlər Soveti partiya təşkilatına Kommunist Partiyası sıralardan çıxmasını rəsmi şəkildə bəyan etməsi ilə həmin rejimin çökməsinə zərbə vuran yeganə dövlət xadimidir. Bütün bu kimi cəsarətli tarixi addımları Heydər Əliyevi dünya tarixinin istiqamətinin dəyişdirilməsinə nail ola bilən şəxsiyyət səviyyəsinə ucaltmışdır.

Azərbaycanın QURTULUŞ salnaməsi:
Heydər Əliyevdən İlham Əliyevə

30

Qurtuluş missiyasının məntiqi nəticəsidir

Bununla Heydər Əliyev dünya xəritəsinin yenidən çəkilməsinin zərurətini və mümkünlüyünü isbat etmişdir.

Müstəqil dövlət quruculuğu istiqamətində də ən böyük uğurla sınaqdan çıxmış Heydər Əliyev təlimi mövcuddur. Ölkəmizdə vətəndaş müharibəsini qansız-qurbansız dayandırmağı bacarmaq və Azərbaycanda yaşayan bütün xalqların siyasi həmrəyliyinə nail olmaq Heydər Əliyevin dövlətçilik təliminin əyani təzahürlərindən biridir.

Heydər Əliyev müstəqil Azərbaycan dövlətinin modelini qurmuş və möhkəm siyasi-ideoloji əsaslarını yaratmış, Ümummilli Lider səviyyəsinə yüksəlmişdir. Azərbaycanın dövlət ideologiyası olan azərbaycançılıq təlimi də Heydər Əliyevə məxsusdur. Azərbaycan xalqı, Azərbaycan dili, azərbaycançılıq ideologiyası kimi anlayışlar ölkəmizin müstəqillik tarixində siyasi sabitliyə və vətəndaş həmrəyliyinə nail olmaq üçün Heydər Əliyevin müəyyən etdiyi düsturlardır.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev müstəqil Azərbaycanı inkişaf etməkdə olan ölkədən bütün istiqamətlər üzrə inkişaf etmiş dövlətlərin cərgəsinə doğru aparmaqla yeni tarixi mərhələdə öz erasını yaratmış qüdrətli liderdir. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə 44 günlük Vətən müharibəsində işğalçı Ermənistan üzərində qazanılan tarixi zəfər Azərbaycanın çoxəsrlik tarixinin möhtəşəm qəhrəmanlıq dastanıdır.

Azərbaycan xalqı Prezident İlham Əliyevin elan etdiyi "Heydər Əliyev İli"ni təntənəli surətdə bayram etməklə müstəqil dövlətçiliyin əbədiyyət qazanmasının qürurunu yaşayır. Görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyev əbədiyyət qazanmış Ümummilli Lider kimi müstəqil dövlətçilik idealları və dərsləri ilə həm mənsub olduğu xalqının qəlbində və həm də Azərbaycanın inkişafının hər nümunəsində yaşamaqda davam edir.

Bu ilin "Heydər Əliyev İli" elan olunması ilə əlaqədar Azərbaycan vətəndaşları, dünya azərbaycanlıları, Azərbaycanı və azərbaycanlıları sevənlər xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin 100 illik yubileyini böyük coşqu və sevinclə qeyd edirlər. Bu barədə danışan ***Azərbaycan Ağsaqqallar Şurasının sədr müavini, Milli Məclisin İntizam komissiyasının sədri Eldar İBRAHİMOV*** *dedi ki, Heydər Əliyev Azərbaycan dövlətini və millətini zamanın ən çətin sınaqlarından çıxararaq ölkənin ictimai-siyasi, iqtisadi və mədəni-mənəvi tərəqqisinə nail olmuş qüdrətli şəxsiyyətdir, onun Azərbaycan dövləti və xalqı qarşısındakı möhtəşəm xidmətləri gələcək nəsillərin qəlbində də daim yaşayacaq:*

- Heydər Əliyev 1969-cu ildə birinci dəfə Azərbaycanda rəhbərliyə başladığı ilk gündən bütün həyatını özünün qibləgahı hesab etdiyi Azərbaycanın iqtisadi inkişafına, milli-mənəvi dəyərlərin bərpası və tərəqqisinə, müstəqilliyinin formalaşmasına həsr etmişdir. Heydər Əliyevin həmin dövrdəki fəaliyyətinə ən real və obyektiv qiymət Prezident İlham Əliyevin imzaladığı "Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin 85 illik yubileyi haqqında" sərəncamda özünün əksini tapmışdır. Sərəncamda deyilir: "1969-1982-ci illərdə həyatımızın bütün sahələrində baş vermiş köklü dəyişikliklər öz miqyasına görə Azərbaycanın quruculuq salnaməsində ən dolğun səhifələri təşkil edir. Ölkəmizin müstəqilliyinin və dünya iqtisadiyyatına inteqrasiya proseslərinin hazırkı möhkəm təməli Heydər Əliyev tərəfindən həmin illərdə yaradılmış potensiala əsaslanır".

Heydər Əliyev 1982-1987-ci illərdə SSRİ Nazirlər Soveti sədrinin birinci müavini və Sovet İttifaqı Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsi Siyasi Bürosunun üzvü kimi SSRİ-yə rəhbərlik edən ilk azərbaycanlı olmuşdur. O, 1987-ci ildə məlum səbəblərdən vəzifəsindən istefa verdikdən sonra 1990-cı ildə Bakıya və sonra isə doğulub boya-başa çatdığı Naxçıvana getmişdir. Naxçıvan əhalisi görkəmli dövlət və siyasi xadimi Naxçıvan MSSR və Azərbaycan SSR Ali Sovetinə deputat seçmişdir. Mən də həmin il Azərbaycan SSR Ali Sovetinə deputat seçilmişdim və Heydər Əliyevlə birlikdə Ali Sovetin sessiyalarında iştirak edirdik. Heydər Əliyev hər iki ali qanunverici orqanın işində deputat kimi çox fəal idi. 1990-cı ilin noyabr ayının 17-də muxtar respublikanın Ali Sovetinin birinci sessiyasında SSRİ-nin mövcud olmasına baxmayaraq, Heydər Əliyev böyük cəsarət göstərərək doğma Azərbaycanımızın müstəqilliyinin rəmzi olan üçrəngli bayrağın dövlət bayrağı kimi qəbul edilməsi, muxtar respublikanın adından "Sovet Sosialist" sözlərinin çıxarılması və Ali Sovetin Ali Məclis adlandırılması barədə təkliflər verdi. Onun bu təklifləri qəbul olundu və həmin gün Azərbaycan Respublikasının müstəqilliyinin əbədi və dönməz olmasının möhkəm təməlinin qoyulduğu gün kimi tarixə düşdü.

Məhz Heydər Əliyevin səyləri nəticəsində ilk dəfə Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisində 20 yanvar faciəsinə siyasi qiymət verilməsi, dekabrın 31-nin "Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü" elan edilməsi və SSRİ-nin saxlanması barədə referendumdan imtina barədə qərarlar qəbul olundu. 1991-ci ilin 3 sentyabrında Heydər Əliyev Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisinin Sədri və 1992-ci il noyabrın 21-də Yeni Azərbaycan Partiyasının təsis konfransında partiyanın sədri seçildi.

Muxtar Respublikada həyata keçirilən islahatlar, qonşu dövlətlərlə münasibətlərin tənzimlənməsi və iqtisadiyyatda əldə edilən müsbət dəyişikliklər nəticəsində Heydər Əliyevin nüfuzu Naxçıvanda və ümumiyyətlə, Azərbaycanda sürətlə artırdı. Hamı Heydər Əliyevin Naxçıvanda başladığı Milli Qurtuluş savaşının zəfər yürüşünə qəlbən inanır və Bakıda onun yolunu gözləyirdi.

1993-cü ilin iyununda Azərbaycanda çox ağır vəziyyət yaranmış, ölkədə iqtisadi, sosial və siyasi gərginlik son həddə çatmış, çətinliklə qazanılmış dövlət müstəqilliyinin itirilməsi qorxusu yaranmış, Gəncədə hakimiyyətə itaətsizlik göstərilərək, vətəndaş müharibəsi başlamışdı. Belə bir şəraitdə vəziyyətdən yeganə çıxış yolunu Heydər Əliyevin Azərbaycana hakimiyyətə gəlməsində görən Azərbaycan xalqı təkidlə onu Bakıya dəvət edirdi. Xalqın bu tələbini qəbul edərək Bakıya gələn Heydər Əliyev 1993-cü il iyunun 15-də Azərbaycan Milli Məclisinin iclasında Ali Sovetin Sədri seçildi.

Sonralar mən 1997-ci il iyunun 17-də Milli Məclisin iclasında 15 iyunun Milli Qurtuluş Günü kimi qeyd olunmasına dair qanun qəbul edilməsi barədə təklif verdim. Həmin təklif 10 gün sonra keçirilən iclasda deputat həmkarlarının böyük əksəriyyətinin dəstəyini aldı və 15 iyun Azərbaycan xalqının Milli Qurtuluş Günü elan edilərək bayramlar sırasına daxil olundu.

Mübaliğəsiz demək olar ki, Heydər Əliyevin Ali Sovetin Sədri vəzifəsində çalışdığı qısa zaman kəsiyində Azərbaycanın demokratik, hüquqi, dünyəvi dövlət kimi gələcək inkişafının əsası qoyuldu. Zəngin idarəçilik təcrübəsinə və yenilməz iradəyə malik belə bir tarixi şəxsiyyətin hakimiyyətə qayıdışı Azərbaycanın müstəqil dövlətçiliyini, siyasi varlığını məhv olmaq təhlükəsindən xilas etməklə yanaşı, həm də tariximizdə yeni dövrün başlanğıcını qoydu. 1993-cü il oktyabrın 3-də Azərbaycan Prezidenti seçilən Heydər Əliyev tezliklə Ermənistanla atəşkəsə nail oldu, ölkənin yeni Konstitusiyası qəbul edildi, respublikamızın gələcək sosial-iqtisadi inkişafının əsasını təşkil edən "Əsrin müqaviləsi" bağlandı və dövlətimizin parçalanmasına yönəlmiş separatizmin kökü kəsildi.

Qədirbilən xalqımız Heydər Əliyevin Azərbaycan xalqı və dövlətinin xoş gələcəyi naminə həyata keçirdiyi möhtəşəm fəaliyyətini nəzərə alaraq onu özünün Ümummilli Lideri kimi qəbul edir və xatirəsini əziz tutur, böyük hörmət və ehtiramla yad edir. Hesab edirəm ki, Heydər Əliyevin 15 iyun 1993-cü ildə hakimiyyətə qayıdışı ölkəmizi məhv olmaqdan qurtardığına, qısa müddətdə beynəlxalq aləmdə böyük nüfuz sahibi olmaqla dünyada görünməmiş iqtisadi və sosial inkişafa nail olan müasir Azərbaycan Respublikasının formalaşmasının əsasını qoyduğuna görə 15 İyun Milli Qurtuluş Günü əsl bayramdır. Heydər Əliyevin müstəqil dövlətçilik irsi bundan sonra da uzun müddət öyrəniləcək və təbliğ ediləcək, özünün dediyi kimi, nə qədər ki, Azərbaycan var, Heydər Əliyev də olacaqdır.

Azərbaycan Ağsaqqallar Şurası sədrinin birinci müavini, akademik, Milli Məclisin Səhiyyə komitəsinin sədri Əhliman ƏMİRASLANOV *bildirdi ki, türk dünyasının böyük oğlu, görkəmli dövlət xadimi xalqımızın Ümumilli Lideri Heydər Əliyevin 100 illiyində və Milli Qurtuluş Günü ərəfəsində Ulu Öndərimizin əziz xatirəsini dərin hörmət və ehtiramla yad edirik. Mən çox böyük fəxarət hissi ilə bildirmək istəyirəm ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin müasiriyəm. Ulu Öndərin Azərbaycana rəhbərliyi dövründə elmi, siyasi və dövlət idarəçiliyi prosesində iştirak etmiş, böyük şəxsiyyətlə görüşmüş və rəhbərliyi ilə müxtəlif tədbirlərinin iştirakçısı olmuşam:*

- Türk dünyasının fəxri olan Ulu Öndər Heydər Əliyev XX əsrdə Azərbaycan xalqının yetirdiyi böyük dühalardan biri kimi ehtiramla xatırlanır. Bu dahi insanı başqa tarixi şəxsiyyətlərdən fərqləndirən başlıca xüsusiyyətlər onun qeyri-adi zəkaya, yüksək təşkilatçılıq bacarığına, hadisələri müşahidə və təhlil etmək sahəsində unikal qabiliyyətə malik olmasıdır. Heydər Əliyev dühasının şöhrəti bir xalq, bir ölkə, bir qitə çərçivəsinə sığmayıb, bütün dünyaya yayılmışdır.

Heydər Əliyev 34 illik siyasi və dövlətçilik fəaliyyəti dövründə Azərbaycanın hərtərəfli inkişafı, müstəqilliyin möhkəmləndirilməsi, dünya birliyində layiqli yerini tutması üçün yorulmadan və əzmlə çalışmış və buna nail olmuşdur. Ulu Öndər müasir və müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusudur. Bu dahi şəxsiyyətin siyasi-ideoloji fəaliyyəti təkcə Azərbaycanla məhdudlaşmayıb, bütövlükdə türk dünyasını, ümumən dünyanı əhatə edir.

1997-ci il iyunun 15-dən bayram edilən, 1998-ci ildən isə dövlət bayramı statusu alaraq hər il rəsmi bayram kimi qeyd olunan 15 iyun xalqımızın Milli Qurtuluş Günüdür. Bu şanlı tarix səhifəsini yaradan isə Azərbaycanın inkişafında, müstəqilliyində, gələcəyində müstəsna rol oynayan, daim xalqına arxalanan və xalqa arxa olan bir insan - Ümummilli Lider Heydər Əliyevdir.

1991-ci ilin oktyabr ayında Azərbaycan müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra Ermənistanın təcavüzü respublikada vəziyyəti gərginləşdirirdi. Vətənin bu ağır dövründə Heydər Əliyev xalqın, ziyalıların xahişi ilə hakimiyyətə qayıtdı, 1993-cü il iyunun 15-də Azərbaycan Ali Sovetinin Sədri seçildi. Bununla da dövlətçiliyimiz yox olmaq təhlükəsindən xilas edildi. Məhz buna görə tariximizə Milli Qurtuluş kimi daxil olmuş 1993-cü ilin 15 iyun günü onu qiymətləndirənlər, dərindən dərk edənlər üçün çox əzizdir. Tariximizə Milli Qurtuluş Günü kimi daxil olmuş 15 iyun sadəcə təqvim bayramı deyil, böyük ictimai, siyasi və tarixi əhəmiyyətə malik hadisədir. Çünki Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıtması xalqımızın çoxəsrlik tarixinə taleyüklü möhtəşəm siyasi hadisə kimi daxil olmuşdur. Heydər Əliyev öz xilaskarlıq missiyası ilə ölkəmizin müstəqilliyini qorumuş, respublikada tüğyan edən ictimai-siyasi böhranı aradan qaldırmış və inkişafın təməlini qoymuşdur. Bununla da ölkədə davam edən gərginlik və qarşıdurmaya son qoyulmuş, respublikamız vətəndaş müharibəsindən və parçalanma təhlükəsindən xilas olmuşdur.

Həmin illər "olum, ya ölüm" ayrıcında qalmış Azərbaycan Heydər Əliyevin yorulmaz fəaliyyəti nəticəsində gələcəyə inamla baxan qüdrətli bir dövlətə çevrilməyə başladı. Nəticədə 1993-cü il oktyabrın 3-də Ümummilli Lider xalqımızın böyük dəstəyi ilə Prezident seçildi.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin həyata keçirdiyi sosial-iqtisadi, siyasi və mənəvi tədbirlərin nəticəsi kimi, bir tərəfdən ordunun formalaşdırılması - Azərbaycanın milli mənafelərini qorumağa qadir olan nizami silahlı qüvvələrin yaradılması ilə bağlı mühüm addımlar atıldı. Digər tərəfdən, 1994-cü ilin may ayında həyati əhəmiyyət kəsb edən atəşkəs əldə edildi. Atəşkəsin həyati əhəmiyyəti onda idi ki, məhz bu müqavilədən sonra ölkəmizin dünya birliyinə inteqrasiyası sürətləndi, ölkəmizin iqtisadi potensialından səmərəli istifadə edilərək dünya bazarına daxil olmağa şərait yaradan beynəlxalq müqavilələr bağlandı. Ölkə daxilində yaranmış sabitlikdən, həmçinin beynəlxalq aləmdə Azərbaycana münasibətdə artan inamdan irəli gələrək 1994-cü ilin sentyabrında "Əsrin müqaviləsi"nin imzalanması və onun gerçəkləşdirilməsi də məhz Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən işlənib hazırlanan və müstəqil Azərbaycanın iqtisadi inkişaf konsepsiyasının əsasını təşkil edən neft strategiyasının həyata keçirilməsinin parlaq təzahürüdür.

Azərbaycan Ağsaqqallar Şurasının sədr müavini, professor Elmira SÜLEYMANOVA *bildirdi ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin xalqımız qarşısında ən mühüm, sözün əsl mənasında, taleyüklü xidməti ötən əsrin 90-cı illərinin əvvəllərində, bərbad və böhranlı vəziyyətdə olan ölkəmizi xilas etməsi, yenidən qurması, özünün də dediyi kimi, günəş kimi parlayan müstəqil, azad, demokratik, hüquqi Azərbaycan dövlətin yaratmasıdır:*

- Heydər Əliyev müstəqil dövlətimizin özülünü yaratdı, inkişafı və möhkəmlənməsi məqsədlərinə xidmət edən hərtərəfli strategiyalar işləyib hazırladı, problemlərin həll olunması üçün ən səmərəli istiqamətlər, yollar göstərdi. Xalqın tələbi ilə siyasi hakimiyyətə qayıtdıqdan sonra Heydər Əliyev ölkəni ağır vəziyyətdən çıxarmaq üçün sistemli, ardıcıl islahatlar həyata keçirməyə başladı, güclü iqtisadiyyatın qurulması üçün konkret addımlar atdı. Ulu Öndər Heydər Əliyevin ilk qərarlarından biri 1994-cü ildə ağır geosiyasi bir vəziyyətdə Azərbaycan və Ermənistan arasında atəşkəsin əldə edilməsi idi. Bununla da Heydər Əliyev dövlətimizin inkişafı və ordumuzun güclənməsi üçün tarixi şərait yaratdı.

Heydər Əliyevin qətiyyəti ilə 1994-cü ildə, bir çoxlarına möcüzə kimi görünsə də, Azərbaycan inkişaf etmiş ölkələrdən güclü investisiyalar almağa, "Əsrin müqaviləsi" adını alan neft sazişinin bağlanmasına nail oldu. Bu sazişin Azərbaycanın iqtisadi inkişafında və beynəlxalq nüfuzunun artmasında böyük əhəmiyyəti bu gün də göz qabağındadır.

1999-cu ildə keçirilmiş tarixi İstanbul Sammitində Heydər Əliyev ilk dəfə olaraq Azərbaycan neftinin dünya bazarlarına çıxarılması üçün Bakı-Tbilisi-Ceyhan marşrutunun seçildiyini bəyan etdikdə, o zaman Türkiyənin Prezidenti Süleyman Dəmirəl bu hadisəni belə qiymətləndirmişdi: "Heydər Əliyev bu qərarı ilə yalnız Azərbaycanı, yalnız Türkiyəni deyil, bütün türk dünyasını şərəfləndirdi".

Heydər Əliyev həm də hüquqi islahatların banisidir. Demokratik, hüquqi dövlətdə qarşıda duran prioritetlərdən biri də insan hüquq və azadlıqlarının təmin olunması idi. Bu istiqamətdə Ulu Öndərin tövsiyələri ilə qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi və yeni normativ hüquqi aktların gerçəkləşdirilməsi üçün müvafiq qurumlar yaradıldı.

Qeyd etmək istərdim ki, Heydər Əliyevin siyasətinin mərkəzində hər zaman insan amili xüsusi yer tutub. 1993-cü ildə Ulu Öndər Azərbaycanda siyasi hakimiyyətə qayıtdıqdan sonra verdiyi ilk qərarlar buna bariz nümunədir. Məsələn, Heydər Əliyev siyasi hakimiyyətə qayıtdıqdan sonra əvvəlcə ölüm cəzasına veto qoydu. 1998-ci ildə isə Ulu Öndərin təşəbbüsü ilə Milli Məclis tərəfindən ölüm cəzasının qadağan olunması haqqında qərar qəbul edildi. Heydər Əliyev ölkədə əfv institutunu bərpa etdi və fəaliyyəti dövründə 32 əfv fərmanı və sərəncamları imzaladı, minlərlə məhkum ailəsinə və cəmiyyətə qovuşdu. Yeri gəlmişkən, Prezident İlham Əliyev bu humanist siyasəti davam etdirir. O, Ulu Öndərin 100 illiyi ərəfəsində, tariximizdə ən böyük əfv sərəncamı imzaladı ki, bu da 800 nəfərdən çox məhkuma şamil olundu. Heydər Əliyevin baş müəllifliyi ilə 1995-ci ildə müstəqil dövlətimizin Konstitusiyasının qəbul olunması da mühüm siyasi-ictimai və hüquqi hadisələrdən biridir.

İnsan hüquqları sahəsində institutlaşmaya gəldikdə, 2001-ci ilin yanvarın 25-də Azərbaycan Avropa Şurasına üzv qəbul olundu, dekabrın 28-də Milli Məclis Ombudsman haqqında konstitusiya statuslu qanun qəbul etdi. Çox çevik, dinamik tərzdə 2002-ci ilin iyul ayının 2-də Heydər Əliyevin tövsiyəsi ilə Milli Məclisdə ilk Ombudsman seçildi. Beləliklə, Ulu Öndərin banisi olduğu müstəqil respublikamızda analoqu olmayan Ombudsman təsisatı yarandı və o, qısa müddət ərzində öz səmərəli fəaliyyəti və təşəbbüsləri ilə həm ölkədə, həm də beynəlxalq aləmdə tanındı və nüfuz qazandı.

Heydər Əliyevin ən böyük arzuları torpaqlarımızın işğaldan azad olunması və məcburi köçkünlərin öz doğma evlərinə qayıtması idi. Ulu Öndərin bu arzusunu müzəffər Prezident, Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev yerinə yetirdi. İlham Əliyev qəhrəman xalqımızı və rəşadətli ordumuzu yumruq kimi ətrafında birləşdirərək 44 günlük Vətən müharibəsində torpaqlarımızı Ermənistanın işğalından azad etdi. Bununla da Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev ata vəsiyyətini yerinə yetirmiş oldu. Bu gün Qarabağ və Şərqi Zəngəzur böyük tikinti meydanına çevrilib və keçmiş məcburi köçkünlər tədricən doğma yurdlarına geri dönürlər.

Ulu Öndər Heydər Əliyev öz fəaliyyəti, xalqımız qarşısında misilsiz xidmətləri ilə ölməzlik, əbədiyaşarlıq qazanıb. Azərbaycan Heydər Əliyev ideyalarının işığında inkişaf edir, yüksəlir. Ulu Öndərin əziz xatirəsi hər zaman xalqımızın qəlbində yaşayacaq.

Azərbaycan Ağsaqqallar Şurasının sədr müavini Bayram YUSİFOV *bildirdi ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin anadan olmasının 100-cü ildönümündə, Milli Qurtuluş Gününün 30 illik yubileyi ərəfəsində xalq olaraq bir daha Ümummilli Liderimizin əziz xatirəsinə öz hörmət və ehtiramımızı bildiririk:*

- Ulu Öndər Heydər Əliyev öz həyatını doğma xalqına həsr etmiş dahi şəxsiyyət, uzaqgörən lider, cəsarətli insan idi. Cəmiyyətin ictimai-siyasi quruluşundan asılı olmayaraq, Ümummilli Lider bütün dövrlərdə xalqın dəstəyini hiss edərək Azərbaycanı inamla irəliyə doğru aparmışdır. Sovet dönəmində və müstəqillik dövründə Azərbaycan üçün ən həlledici anlarda Heydər Əliyevin liderlik keyfiyyətləri, onun müdrikliyi, düşünülmüş siyasəti və cəsarətli addımları xalqımızı böyük bəlalardan xilas etmişdir. Ulu Öndərin anadan olmasından 100 il ötür. Zaman keçdikcə Ümummilli Liderin dahiliyi daha da aydın görünür.

Heydər Əliyevin fikirləridir: "XXI əsr türk əsri olacaq", "Azərbaycan dünyaya günəş kimi doğacaq". Əsrin başlanğıcında deyilmiş bu tarixi fikirlərin həyata keçdiyini, həmin qürurlu günləri gördükcə Ulu Öndərin uzaqgörən fenomen şəxsiyyət olduğunun bir daha şahidi oluruq.

1987-ci ilin oktyabr ayında ermənipərəst M.S.Qorbaçov Ümumilli Lider Heydər Əliyevi vəzifədən uzaqlaşdırdıqdan iki həftə keçməmiş nankor qonşularımız yenə baş qaldırdılar və Azərbaycanın problemli günləri başladı. 1987-ci ilin oktyabr ayından 1993-cü ilin 15 iyun - Qurtuluş Gününə qədər, yəni Ulu Öndər Heydər Əliyevin hakimiyyətdə olmadığı illərdə biz xaos, hərc-mərclik, hakimiyyət davası, torpaqların əldən getməsi, müstəqilliyimizin təhlükə altına düşməsi, iqtisadi tənəzzül, ölkəmizin parçalanmaq təhlükəsi ilə üzüzə qalması və bu kimi bir çox çətinliklər yaşadıq.

Nə yaxşı ki Azərbaycanın müdrik ziyalıları və ağsaqqalları o vaxt Naxçıvanda yaşayan Ulu Öndər Heydər Əliyevə müraciət edərək Azərbaycanı bu bəlalardan ancaq onun qurtara biləcəyini söylədilər. Səriştəsiz AXC-Müsavat cütlüyünün idarəçiliyindən cana doymuş xalq da bu müraciətə qoşularaq Ümummilli Lideri bizi bu bəlalardan xilas etmək üçün ölkə rəhbərliyinə dəvət etdi. Ulu Öndər xalqın təkidli tələbini və Azərbaycanın düşdüyü acınacaqlı vəziyyəti təhlil edərək hakimiyyətə qayıtdı və qısa müddətdə öz fenomen bacarığı ilə Azərbaycanı bu çətin, böhranlı vəziyyətdən xilas etdi. Amma bu yolda düşmənlərimiz tərəfindən ona daxildən və xaricdən çox təzyiqlər oldu. Buna baxmayaraq, Azərbaycanı istəməyən qüvvələrin ona qarşı davamlı təzyiqləri, hətta sui-qəsd və çevriliş cəhdləri onu yolundan döndərə bilmədi. Çünki o, sözün həqiqi mənasında Ümummilli Lider, Ulu Öndər, xalqını, Azərbaycanı özündən çox sevən lider idi. Özü bu barədə demişdir: "Əgər hansı bir namərd gülləsi, hansı bir terrorçu gülləsi məni həyatdan götürərsə, mənim özüm də, mənim övladlarım da müstəqil Azərbaycanın yaşaması yolunda qurban olmağa hazırıq".

Ulu Öndər müasir Azərbaycan dövlətinin qurucusu və banisidir. İllər ötəcək, əsrlər keçəcək Heydər Əliyev bir mayak kimi Azərbaycan xalqını və digər xalqları xoşbəxt gələcəyə aparan düzgün yolu göstərəcək. Onun həyatı və fəaliyyəti insanlar tərəfindən öyrənilməsi labüd olan ali bir məktəbdir.

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevi Azərbaycan xalqına xilaskar kimi bəxş etdiyinə görə də xalqımız Ulu Öndərin ruhuna daim dualar oxuyur. Ümummilli Liderin İlham Əliyev haqqındakı tarixi fikrini hamımız yaxşı xatırlayırıq: "Mən ona özüm qədər inanıram". Bu, sadəcə atanın öz istəkli oğlu haqqında dediyi ifadə deyildi, bu, bütün türk dünyasının fenomen, müdrik ağsaqqalının potensialını əvvəlcədən bildiyi bir gənc haqqında söylədiyi fikir idi.

"Ot kökü üstə bitər" deyib atalarımız. Müzəffər Ali Baş Komandan, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev hakimiyyətdə olduğu elə ilk günlərdən, özü dediyi kimi, hər bir azərbaycanlının Prezidenti olmaqla Heydər Əliyevin daxili və xarici siyasət kursunu uğurla davam etdirmişdir. Azərbaycanda olan siyasi və iqtisadi stabillik, hərtərəfli inkişaf, bölgələrin, eləcə də Bakının gündən-günə gözəlləşməsi Ümummilli Lider Heydər Əliyev kursunun inamla və böyük uğurla davam etdirilməsindən xəbər verir.

"Azərbaycan"